

ÎN RĂCOAREA DIMINEȚII

de Rev. Petru Lascău

COSTACHE IOANID

Poetul Costache Ioanid s-a născut la 4 decembrie 1912 în comuna Răușeni din județul Botoșani. După terminarea Conservatorului de Artă Dramatică din Iași, a colaborat la diferite reviste și publicații. Mutându-se în București, a făcut: pictură, sculptură, regie de teatru și mai ales a scris poezie. O mare parte a vieții a fost profesor la un liceu din București.

La vârsta de 27 de ani se afla în unul din parcurile Bucureștiului, citind un roman, când un băiețel de 5 ani, s-a apropiat de el și l-a întrebat: "Ce citești nene?" Apoi i-a recomandat să citească Biblia și dacă vrea să știe mai multe să-l întrebe pe "bărbatul acela înalt, care este tatăl meu", a mai adăugat puștiul și Costache Ioanid a făcut în felul acesta cunoștință cu Richard Wurmbrand.

Întors la Domnul, și-a pus pana în slujba Împărăției Sale. Izvoare nesecate ale inspirației divine au inundat mii de inimi creștine române, prin versuri fără seamăn.

Om de-o modestie rară, tăcut, meditativ, Costache Ioanid era o prezență suavă, misterioasă. A preferat mai mult singurătatea mesei de scris, unde dialogul marilor personalități biblice i-au ținut companie. A dat glas profeților biblici, eroilor trecutului ca nimeni altul (Samuel, Daniel și Dariu, Cercul lui Iacov, Bartimeu, Regele-Pace, Rebeca, Fecioara etc.), dar a pătruns acolo unde numai poeziei îi este îngăduit s-o facă, în inima unor taine ce nu se lasă ușor înveșmântate în haina cuvântului, decît atunci cînd poetul temerar le explorează îngenunchiat în fața Păstrătorului lor.

*O, Tată, ce ești Tu? Cum ești? și unde?
Din stînci în stînci, ca Moise pe Horeb,
încerc să urc prin ceața ce Te-ascunde.
Și am aștepta, Doamne, să Te-ntreb.*

.....
*M-ai tors din nevăzute molecule.
Și poate că în carnea mea de om,
Sînt mii de căi lactee minuscule,
un univers în fiecare-atom.*

(Taine)

Citindu-i versurile de jar, asistăm la dialoguri nemaiauzite de urechea umană, ne sînt împărtășite strategii și mari bătălii celeste. Dincolo de scenele palpabilului, lumea spiritelor ia forme și culori. În umbra Crucii Golgotei, mulțimea captivată de dramatismul scenei, nu vede, nu aude, nu înțelege bătăliile Fiului lui Dumnezeu pentru cucerirea mîntuirii și eternității noastre.

*Zadarnic gloata de pe culme
își aștepta privirea-n sus,
Căci nu erau alți ochi pe lume
Să vadă ce vedea Isus...*

*Mai mulți decît nisipul mării,
mai repezi ca un uragan,
punînd un scut asupra zării
din mii de ciucuri de catran,*

*gigantice oștiri de duhuri,
în focul luptei cel mai greu,
se-ngrămădinseseră-n văzduhuri*

Între Isus și Dumnezeu.

(Cele șapte bătălii de pe Golgota)

Alături de poet, nu sîntem doar spectatorii scenelor biblice ci participanții activi, strămutați în timp și spațiu; alături de grupul ucenicilor la intrarea triumfală în Ierusalim (Ziua Cercetării), în odaia de sus la Cina cea de taină, în Ghetsimani la agonia rugăciunii lui Isus și apoi la cruce, unde suferim împreună cu El cutremurătoarele dureri ale răstignirii. După extraordinarele scene ale suferințelor Mîntuitorului, ziua Învierii ne transpune în bucuria suavă, inefabilă, misterioasă a primei zile a săptămîinii; bucurie la care întreaga natură participă tumultuos și enigmatic în acest nou început de lume:

*Deodată... un vaier ciudat,
un muget, un clocot de ape,
porni din adînc depărtat,
urcînd mereu mai aproape.
Copacii ca oamenii beți,
porniră cu dealul deodată.
și piatra, uitînd de peceți
cu vuiet căzu răsturnată.
Săriră cărbunii răzleți
ca fulgere frînte și-ndată,
din beznă, pe lespede grea,
cu chip sclipitor ca o stea,
un înger cu strai ca zăpada
înaltă o spadă de jar!
ostașii, cu fețe de var,
dau buzna pe stînci de-a grămada.
Și, grabnic, de spaima Puterii,
pieriră ca fumul... străjerii!...*

Poeme ample, poeme fluvii ce vin din trecutul greu de semnificații spre un prezent pe care încearcă să-l înnobileze prin muzica și înțelepciunea dăruită de Cuvîntul ce se dăruie-n cuvînt, poeziile lui Costache Ioanid reînvie personaje, scene, stări, sentimente, prin care Creatorul se revelează pe Sine în iubirea ce ne-o poartă. Ne trezim înconjurați de frumuseți nebănuite într-un rai floral multicolor, în care orice petală, orice frunză are un rost, un mesaj divin adresat inimii noastre. Nu există ceva similar în toată poezia românească, ca poemul: "Pentru cine?". Această pătrundere în paradisul profeților vegetali, unde "embrionii din begonii", florile de crin cu "acea prestanță/ ca de clopot florentin", "năframa de mătase" a ciclamei, "ochii adînci de violete" și "narcisele trompete"; au un singur dor, acela de-a ne însenina inima tulburată de valurile vieții, ca apoi prin limpezimea ochilor iubirii să vedem că totul este:

*Pentru cine ?..
Pentru om!
Pentru voi Făuritorul
Și-a trimis În floare dorul
în petalele de aur
de fior și de lumină,
ca în opera divină
Să cunoașteți
AUTORUL...*

În universul Cuvîntului, totul este un mesaj iar misiunea poetului este aceea de a decodifica semnificații profunde. Revelații surprinzătoare ne șochează citindu-i fabulele sau alegoriile ca: Aripi în cosmos, Șapte uși, Cumpărătorul de suspine, Robi și fii, Puiul, Puiul de lebdă, Cioara, Butoaietele, Un vierme mic, Lecția de armonie etc. Fiecare din aceste poeme epice sînt de neuitat. Spre exemplificare să luăm cîteva versuri din Puiul de lebdă. Povestirea este simplă. Între puii de găină a ieșit din găoace unul ciudat, deosebit. Persecutat, neînțeles, mereu părăsit și suferind, puiul constată în oglinda apei că penele-i murdare și urfite

s-au transformat în pene albe și o nouă chemare îl îndeamnă la zbor. Bătînd maiestuos din aripi se înalță alăturîndu-se lebedelor în zbor.

*Aripile de nuferi le desfăcu ușor,
Și, mîngîind văzduhul, se ridică din ape
spre lebedele albe care-l chemau în zbor.*

*Și nimenea pe vale n-a cunoscut minunea,
cînd puiul fără slavă și fără mîngîieri,
spre stolul de lumină a străbătut genunea
și-a dispărut fn zarea eternei primăveri...*

Poezia oglindește maiestuos, destinul creștinului într-o societate ostilă aspirației sale. Suferințele lui, persecuția, își găsesc explicația în zborul diafan al răpirii. Același subiect al lumii de dincolo, este dezbatut admirabil în poezia: "Intr-o gulié"

Un loc de frunte în creația sa poetică, îl ocupă poeziile de inspirație folclorică. Spiritul mioritic se metamorfozează în "Oaia cea pierdută", care "pe-un hău fără vad/ pe-o gură de iad" se rătăcește din turma celor o sută de oi ale Marelui Baci, care pornește în căutarea ei. Lupul flămînd, "îi sare în piept/ rînjind oțărât/ îl muscă de gît".

În luptă cu fiara: Păstorul biruiește. Oaia pierdută se preschimbă în Mireasa Mirelui și poemul se termină cu Nunta Mielului.

Biserica lui Cristos, salvată din colții diavolului prin suferințele Mîntuitorului, este Oaia cea pierdută, care devine Mireasa:

*Nu va fi o zee
Zîină marmoree
nici os de regină
din zare străină
Ce-ți va fi menită oaia cea fugită...
oaia rătăcită...
oaia cea pierdută,
una dintr-o sută,*

*cea mai vinovată
și cea mai pătată
dar decît oricare,
prin dulce iertare
cea mai iubitoare!*

Multe din poemele lui Ioanid sînt cîntate azi de întreaga suflare creștină evanghelică. Cine nu cunoaște oare: "Cît de măreț e Dumnezeu", "Mai presus de orice", "Nu sînt pe cale", "În fiecare dimineață", "Cînd zorii cheamă", "Tu totdeauna, Doamne", "Milioane", "Dumnezeu e steagul meu"...

Răpus de suferinți sufletești necunoscute, poate pricinuite de pierderea soției, sau depărtarea de copii, Costache Ioanid a trăit ultimii ani ai vieții în destinul tragic al copacului prea bătrîn strămutat în alte meleaguri, ca acelea ale Oregonului, SUA. A tînjit după dragostea dintîi, după sevele din care s-a hrănit.

Am îngenunchiat într-o zi la picioarele lui să-l aud. Îinea capul plecat puțin într-o parte, părea greu de ridicat. Adunase în el poverile gîndurilor prea uriașe. Nu mi-a spus nimic decît mi-a zîmbit și mi-a strîns nefiresc de tare mîinile, ce parcă acum scriind despre el, mă dor mai tare ca atunci. Voiam să întind o mîină și să mîngîi o durere din el, dar m-am retras îngrozit de rana uriasă în care era. Îi lipsea ceea ce nici un om nu-i putea da. Își sensibilizase sufletul pînă la acele transparențe confundabile cu Nimicul din care Dumnezeu a creat lumea. Arsesse pe altarul poeziei pînă cînd a rămas doar cenușa ca o mărturie a jertfei. Pusese parcă tot elanul și resursele vieții în poemele sale și acum rămîinîndu-i aproape nimic, aștepta o chemare acasă la marea odihnă. Și a venit în Ziua Recunoștinței, în 24 noiembrie 1987, cînd asemeni puiului de lebedă a plecat spre țara eternei primăveri".

Cunoscut de o țară întreagă după versuri și după nume și totuși un mare necunoscut pentru cei mai mulți, Costache Ioanid, n-a umblat, nu s-a afixat, n-a cules rodul muncii sale.

L-a închinat din tinerețe împreună cu slava artei sale, Celui ce merită toată slava. De la El o primise și Lui i-o înapoia.

De copii i-am învățat versurile. Le-am recitat tot de atunci, uimiți de bucuria de-a putea spune ceea ce simțeam. Ne știuse gândul sufletului peste care s-a aplecat ca peste ghizdul unei fîntîni cu ciutura călimării sale. Ne rostise ceea ce toți știam, dar el o putuse spune. Cuvinte voite simple, verb comun și liniștit, grai din graiul celor mulți, bătaia inimii noastre, flacără din focul credinței tuturor, Costache Ioanid, străfulgerare profetică, imn de izbîndă, suavitate de petală, lacrimă de plop singuratic, doină de fluier de pe la noi, a fost psalmistul exilului ateu, cîntărețul cu harfa ce-a coborît Duhul în deznădejdea pustiei arid din noi, cei cărora ni se furase Dumnezeuul.

Odată cu plecarea lui la cele veșnice, am pierdut o poartă spre sublim. S-a anulat un dialog posibil. A încetat o jertfă a laudei. Vom avea un far în minus în lupta noastră cu noaptea. Vom fi mai puțini aici, lîngă "Rîurile Babilonului".

Sînt sigur că în anii care vor veni, poezia sa va căpăta recunoașterea cuvenită și contribuția sa la poezia românească îi va așeza numele în panteonul marilor noștri poeți. Ne facem datoria de-a omagia un talent; de-a evoca o viață și mai ales de a-L slăvi pe AUTORUL acestui autor remarcabil, pe care L-a oglindit în întreaga sa creație, expresie a iubirii ce ia purtat-o.

Singurul volum de poezii pe care l-a putut publica în timpul vieții este TAINÉ, apărut în editura creștină Door of Hope (Ușa speranței) din Statele Unite ale Americii, volum aflat acum la cea de a doua editie!

Înființată imediat după revoluția din decembrie 89, Editura și librăria creștină "Stephanus" din București, și-a propus ca prim proiect retipărirea primului volum de poezii a lui Costache Ioanid. Credem că este un meritat prinos adus celui ce a fost unul din cei mai mari poeți ai neamului nostru.